

lp.	pytanie	odpowiedź
1	Czy budynki podlegające termomodernizacji w ramach projektu muszą posiadać – oprócz audytu energetycznego – również świadectwa charakterystyki energetycznej w stanie istniejącym?	Świadectwo charakterystyki energetycznej może być potrzebne wyłącznie wtedy, gdy wymagają tego przepisy Prawa budowlanego przy określonych robotach budowlanych, ale nie jest to wymóg programu.
2	1. Jaka jest minimalna i maksymalna wielkość dofinansowania w projektach? 2. Jak należy definiować dużego i średniego przedsiębiorcę w przypadku spółki komunalnej?	1. Programy i nabory (1.20.1 i 1.20.5) nie przewidują minimalnej ani maksymalnej wartości projektu. 2. Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, ze szczególnym uwzględnieniem art. 3 ust. 4 tego załącznika.
3	inf.o naborze ?	Na stronach NFOŚiGW: <u>1.20.1</u> - https://www.gov.pl/web/nfosigw/li-nabor--wspolfinansowanie-projektow-realizowanych-w-ramach-programu-fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-srodowisko-2021-2027-feniks-czesc-1-poprawa-efektywnosci-energetycznej-wraz-z-instalacja-oz-e-w-duzych-i-srednich-przedsiębiorstwach <u>1.20.5</u> - https://www.gov.pl/web/nfosigw/wspolfinansowanie-projektow-realizowanych-w-ramach-programu-fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-srodowisko-2021-2027-feniks-czesc-5-zrodla-wysokosprawnej-kogeneracji
4	Pytanie o warunek nr 5 (definicja przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji) Chciałabym doprecyzować interpretację warunku nr 5 dotyczącego testu przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji, tj. wskaźników: • dług / kapitał własny > 7,5 • oraz EBITDA / odsetki < 1 w okresie ostatnich dwóch lat. 1) Dotacje B+R jako rozliczenia międzyokresowe Czy do kategorii „długu” w rozumieniu art. 2 pkt 18 lit. e GBER należy zaliczać również rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu dotacji B+R, które mają charakter bezzwrotny, nie są oprocentowane i są rozliczane wyłącznie poprzez amortyzację wytworzonych WNI? Tego typu środki: • nie stanowią zobowiązania finansowego w sensie ekonomicznym, • nie generują kosztów odsetkowych, • mogą wykazywać cechy finansowania zbliżonego do quasi-kapitału na potrzeby testu. Czy w praktyce oceny w programie FEnIKS dopuszczalne jest podejście polegające na nieuwzględnianiu takich pozycji w kalkulacji wskaźnika długu, czy też wszystkie pozycje bilansowo wykazywane jako zobowiązania muszą być automatycznie traktowane jako dług? 2) Pożyczki od podmiotów powiązanych Chciałabym również doprecyzować podejście do pożyczek od podmiotów powiązanych w ramach tego samego warunku nr 5. W szczególności, w sytuacji gdy pożyczka posiada cechy finansowania właścicielskiego, takie jak: • formalne podporządkowanie wobec innych wierzycieli, • brak presji na spłatę i długi termin zapadalności, • intencja trwałego dokapitalizowania spółki, czy Instytucja ocenia możliwość traktowania takiego finansowania jako quasi-kapitałowego na potrzeby testu przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji? Czy też pożyczki od jednostek powiązanych są zawsze kwalifikowane jako dług do wskaźnika dług/kapitał własny, niezależnie od zapisów umownych?	W odniesieniu do przesłanki wystąpienia trudnej sytuacji finansowej w rozumieniu art. 2 pkt 18 GBER, dotyczącej łącznego spełnienia w okresie 2 następujących po sobie lat kryteriów: dług / kapitał własny > 7,5 oraz EBITDA / odsetki < 1: - dane ustala się na podstawie sprawozdań finansowych za dwa ostatnie zamknięte lata finansowe, - dług oznacza dług: kredyty bankowe, pożyczki (w tym od podmiotów powiązanych), leasing finansowy, wyemitowane papiery dłużne (pozycje z zobowiązań długo i krótko terminowych wobec pozostałych jednostek, bez dostaw i usług); - EBITDA oznacza zysk (strata) z działalności operacyjnej + amortyzacja, - odsetki oznaczają koszt odsetkowy w rachunku zysków i strat, - celem ustalenia kapitału własnego, kapitału własnego wykazanego w sprawozdaniu finansowym nie należy powiększać o rozliczenia międzyokresowe ani o pożyczki od podmiotów powiązanych.
5	Budynek, który ma być termomodernizowany leży na granicy Natury 2000. Pytanie czy jest niezbędny do wniosku dokument z Rdoś, potwierdzający, że inwestycja nie zagraża środowisku?	Jest to dokument obowiązkowy do przedłożenia.
6	Czy oszczędność energii wynikająca z instalacji OZE (Fotowoltaiki) wlicza się do oszczędności Energii pierwotnej podawanej dla projektu?	Tak, niemniej należy mieć na uwadze, iż zgodnie z treścią programu priorytetowego „Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), Część 1) Poprawa efektywności energetycznej (wraz z instalacją OZE) w dużych i średnich przedsiębiorstwach”, instalacja OZE pełni jedynie rolę uzupełniającą, a nie zasadniczą w odniesieniu do działań typowo „efektywnościowych”. Zatem celem spełnienia kryterium obligatoryjnego specyficznego pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej”, badana jest oszczędność energii pierwotnej (OEP) w wersji bez fakultatywnej, współpracującej instalacji OZE oraz z taką instalacją (w Załączniku ekologiczno-technicznym, stanowiącym załącznik do WoD). Tym samym, aby ww. kryterium zostało spełnione, wymagana programem minimalna wartość OEP winna zostać osiągnięta bez instalacji OZE (odpowiednio 30% lub 10%). <u>Zasady pomocy publicznej:</u> W odniesieniu do poprawy efektywności energetycznej budynków, z uwagi zasady dotyczące pomocy publicznej, oszczędność energii pierwotnej należy określić odrębnie dla każdego z budynków z uwzględnieniem metodologii określonej w załączniku „Załącznik ekologiczno-techniczny”. Zgodnie z wymaganiami tego załącznika, obliczenia oszczędności energii pierwotnej należy każdorazowo przedstawić w dwóch wariantach, tj. (a) bez uwzględnienia efektów wynikających z zastosowania w ramach projektu instalacji OZE, magazynu energii z OZE, podłączenia do efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego, jak również (b) z uwzględnieniem ww.
7	Proszę o informację, 1. czy w przypadku ubiegania się o dofinansowanie na modernizację procesu - pomoc inna niż efektywność budynków, jako koszty kwalifikowane w HRF w WoD należy przyjąć wartość kosztów po uwzględnieniu instalacji referencyjnej tj. wartość z pozycji 3 kalkulatora pomocy publicznej, czy wartość z pozycji 1 - czyli koszty netto inwestycji, bez pomniejszenia o scenariusz alternatywny? Tym samym, czy pożyczka IF może być udzielona na wartość kosztów netto wariantu podstawowego, tj. wskazanego w poz. 1 kalkulatora, zakładka EE.1 ? 2. Czy warunki przyłączeniowe dla instalacji PV są załącznikiem obligatoryjnym do dołączenia na dzień składania wniosku, czy jedynie premiowanymi, a Wnioskodawca może przedstawić harmonogram ich pozyskiwania? 3. Czy wysokość umorzenia zależeć będzie od wysokości oszczędności energii końcowej, czy pierwotnej? Treść programu priorytetowego wskazuje na energię końcową, nie wynika to jednak z zapisów pozostałej dokumentacji.	1. W przypadku gdy pożyczka IF stanowi pomoc publiczną, dofinansowanie musi łącznie spełniać warunki finansowania określone w programie priorytetowym oraz, dodatkowo, pożyczka IF wraz z umorzeniem musi spełniać warunki dotyczące pomocy publicznej. HRF w WoD należy odnieść do rzeczywistej wartości kosztów projektu (bez pomniejszania o koszt inwestycji stanowiącej scenariusz alternatywny). Koszt scenariusza alternatywnego uwzględniany jest wyłącznie na potrzeby określenia maksymalnej kwoty pomocy (EDB), jaka może zostać udzielona. Kwotę pożyczki IF oraz umorzenia należy określić w odniesieniu do kosztów kwalifikowanych wskazanych w HRF, z uwzględnieniem że EDB wynikające z wnioskowanej pożyczki IF wraz z umorzeniem nie może przekraczać maksymalnej wartości pomocy publicznej. Maksymalna wartość pomocy publicznej wyliczana jest w załączniku do wniosku "Kalkulator pomocy publicznej". 2. Jeżeli wnioskodawca nie posiada warunków przyłączenia w momencie aplikowania o środki, wówczas - jeśli są one wymagane - należy je wykazać w harmonogramie pozyskiwania decyzji i pozwoleń. 3. Program jest dokumentem nadrzędnym i precyzuje wprost, od jakiego parametru zależy umorzenie, tj. OEK.

8	W dokumentacji programu wskazano, że wsparcie dla magazynów energii elektrycznej i ciepła jest możliwe także jako samodzielna inwestycja. Czy mogliby Państwo doprecyzować, jaki maksymalny poziom dofinansowania (%) może otrzymać samodzielny magazyn energii w przypadku małego przedsiębiorstwa, w jakim reżimie pomocy publicznej taki projekt jest oceniany oraz czy z perspektywy instytucji wdrażającej jest to projekt realnie rekomendowany, biorąc pod uwagę zakres wymaganej dokumentacji i nakład formalny w porównaniu do projektów łączonych?	W zakresie naboru 1.20.1: Jeżeli magazyn energii nie będzie zintegrowany z instalacją wytwórczą OZE, będzie elementem pozaaudytowym, winien wpisywać się w założenia Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Falli renowacji, co należy udowodnić w dokumentacji aplikacyjnej. Wsparcie dla elementów pozaaudytowych, uwzględniając powyższe zastrzeżenia dot. EZT, nie może przekroczyć 15% kosztów kwalifikowanych. Należy nadmienić, że każde działanie pozaaudytowe winno zostać udowodnione jako niezbędne z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia. W zakresie naboru 1.20.5: Sam magazyn musi być zintegrowany ze źródłem wysokosprawnej kogeneracji. Nie jest zatem elementem samodzielnym (tylko jako dodatkowy). W odniesieniu do pomocy publicznej (przyjmując, że kwalifikowalność wskazanego we wniosku magazynu energii jest zgodna z zasadami danego naboru), w zakresie naboru 1.20.5 magazyny energii mogą być objęte wyłącznie pomocą na inwestycje w propagowanie energii z odnawialnych źródeł energii, natomiast w zakresie naboru 1.20.1 magazyny energii mogą być objęte także pomocą na inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków oraz pomocą de minimis (we wniosku należy w wskazać dla magazynu tylko jeden rodzaj wnioskowanej pomocy publicznej). Więcej informacji znajdą Państwo w prezentacji ze szkolenia.
9	Mianowicie wnioskodawca jest dystrybutorem gazu płynnego (LPG) oraz dostawcą kompleksowych rozwiązań związanych z jego magazynowaniem, sprzedażą, logistyką i transportem. Czy charakter wnioskodawcy, związany z prowadzeniem działalności w sektorze dystrybucji energii (gazu LPG) nie jest wykluczone ze wsparcia w ramach przedmiotowej pożyczki? Dodatkowo czy przedmiotowa pomoc może być przeznaczona na termomodernizację budynku np. rozdzielni gazu? Co oznaczało by, że wnioskowana pomoc będzie przeznaczona na działalność w sektorze wytwarzania/dystrybucji energii? Czy możemy objąć wsparciem jedynie budynki biurowe, gospodarcze, usługowe? Niezwiązane w sposób pośredni z dystrybucją/magazynowaniem energii?	Wsparcie kierowane jest dla średnich i dużych przedsiębiorstw. Program nie wprowadza wykluczenia branżowego dla podmiotów działających w różnych obszarach gospodarczych (pewne ograniczenia wynikają z przepisów pomocy publicznej, jednak sektor dystrybucji gazu nie jest blokowo wyłączony ze wsparcia). Zakres projektu może obejmować termomodernizację budynku rozdzielni gazu, o ile zakres obejmuje typowe działania (np. izolacje przegród, stolarka, systemy sterowania, wymiana oświetlenia, odzysk ciepła) i wynika z audytu, z wymaganym programem oszczędności energii pierwotnej. Zwracamy uwagę, że projekt nie może służyć rozbudowie zdolności dystrybucji/magazynowania paliw kopalnych, w tym musi wpisywać się w cele efektywności energetycznej oraz wymogi zasady DNSH.
10	Czy przy formule finansowania PF jest możliwe finansowanie udziału własnego ze środków kredytu? Jeśli tak, to czy wymagana jest np. promesa kredytu na etapie składania wniosku o dofinansowanie?	Zgodnie z dokumentacją naborową, w przypadku projektów realizowanych w formule „project finance”, wymagane jest uwzględnienie i udokumentowanie udziału środków własnych wnioskodawcy (z zastrzeżeniem, że środki własne nie obejmują: kredytów bankowych, emisji obligacji, pożyczek właścicielskich, pożyczek udzielonych przez inne podmioty itp.) w wysokości min. 15% kosztów kwalifikowanych inwestycji, wniesionego w postaci udziału kapitału zakładowego pokrytego wkładem pieniężnym wraz z wymogiem wydatkowania środków własnych w pierwszej kolejności. Obowiązują także dodatkowe warunki finansowe oraz rozszerzony pakiet zabezpieczeń - szczegółowe informacje w Programie priorytetowym oraz w treści pomocy kontekstowej w generatorze wniosków w zakładce Warunki finansowania, a także w „Instrukcji sporządzania Studium Wykonalności dla przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW”.
11	Czy pożyczka IF stanowi pomoc publiczną?	W zakresie naboru 1.20.1 (EE): Zasadniczo tak. W zakresie naboru 1.20.5 (CHP): Tak, zawsze.
12	Czy przewiduje się powtórzenie naboru w kolejnych latach ?	Takie decyzje podejmuje instytucje nadrzędne w systemie instytucjonalnym FEniKS, a nie NFOŚiGW.
13	Czy pożyczka na poprawę efektywności dla średnich i dużych przedsiębiorstw stanowi pomoc publiczną? Jeśli tak, czy w związku z tym, można uzyskać punkty w kryterium horyzontalnym: Działania edukacyjne?	W zakresie naboru 1.20.1 pożyczka IF zasadniczo stanowi pomoc publiczną. Działania edukacyjne stanowią element fakultatywny i mogą zostać objęte wsparciem wyłącznie w ramach pomocy de minimis.
14	Czy w zakres dofinansowania wchodzi rozbudowa zbiornika biogazu (dodatkowy zbiornik w celu większej ilości magazynowania biogazu) na Oczyszczalni ścieków.	Nabór 1.20.5: Kwalifikowalne są te elementy, które są technologicznie niezbędne do: - wytwarzania biogazu zasilającego źródło wysokosprawnej kogeneracji, - pracy jednostki wysokosprawnej kogeneracyjnej, - zintegrowanego magazynowania energii. Całość projektu oceniana będzie na etapie oceny merytorycznej wniosku.
15	Czy koniecznym jest wykonanie Studium Wykonalności dla instalacji o mocy 100-150 kW ?	Studium jest wymagane zawsze i musi obejmować pełen zakres rzeczowy projektu - zgodnie z instrukcją sporządzania studium.
16	Mam pytanie odnośnie kryterium punktowego dotyczącego elementów wykraczających poza audyt energetyczny, gdzie liczba punktów zależy od liczby elementów zawartych w zakresie projektu. Czy jeżeli w ramach inwestycji założymy kilka rozwiązań z zakresu podnoszenia świadomości użytkowników budynku względem oszczędności energii, np.: 1) wprowadzenie systemu oznaczeń zachęcających do oszczędzania prądu, 2) spotkania edukacyjne na rzecz pracowników związane z wykorzystywaniem energii, 3) udostępnianie cyklicznych informacji (np. miesięcznych) o aktualnym zużyciu energii, osiągniętych oszczędnościach, porównaniach „przed i po”, to będą one traktowane jako 3 elementy pozwalające na zdobycie 2 punktów? Czy też jako jeden element z uwagi na działania w ramach wspólnej kategorii (podnoszenie świadomości użytkowników)?	Jako jeden element.
17	Czy planujecie Państwo podobne szkolenie z dofinansowania projektów GOZ?	Nabór stricte na GOZ, prowadzony przez Departament Gospodarowania Odpadami NFOŚiGW, został zakończony z dniem 30.01.2026 r. Link: https://www.gov.pl/web/nfosigw/fenx0104-iw01-00125
18	1. Czy prezentacje będą udostępnione? 2. Czy planowany jest w przyszłości kolejny nabór?	Tak, zostaną udostępnione na stronach naborów. Decyzje o kolejnych naborach podejmuje instytucje nadrzędne w systemie instytucjonalnym FEniKS i są publikowane w Harmonogramie naborów wniosków na stronie: https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/nabory/harmonogram-naborow-wnioskow/
19	Czy w przyszłości planowana jest organizacja kolejnego naboru "Poprawa efektywności energetycznej (wraz z instalacją OZE) w dużych i średnich przedsiębiorstwach"?	Decyzje o kolejnych naborach podejmuje instytucje nadrzędne w systemie instytucjonalnym FEniKS, zgodnie z powyższą odpowiedzią.
20	Czy działania edukacyjne mogą być bez kosztowe np. poprzez publikację w mediach społecznościowych przykładów dobrych praktyk ekologicznych albo realizacja darmowych kursów e-learningowych dla pracowników np. korzystając z platformy PFR lub PARP?	Mogą. Proszę mieć na uwadze, że obligatoryjne są działania informacyjno-promocyjne, zaś działania edukacyjne już nie. Tym samym nie należy mylić założeń dot. ww. elementów.
21	Czy przewidują Państwo kolejny taki nabór w przyszłości ? jeśli tak, jaki to jest potencjalny termin (np.2027 itp)	Decyzje o kolejnych naborach podejmuje instytucje nadrzędne w systemie instytucjonalnym FEniKS, zgodnie z powyższymi informacjami.

22	Czy wykonanie audytu ex-post może stanowić wydatek kwalifikowany?	W zakresie naboru 1.20.1: Tak, w ramach kategorii "przygotowanie przedsięwzięcia", do maksymalnie 10% kosztów kwalifikowanych (zgodnie z programem). Niniejszym naborze audyt ex-post może być kosztem kwalifikowanym w ramach pomocy de minimis. W zakresie naboru 1.20.5: Dokumentacja naborowa nie narzuca obowiązku sporządzania takiego audytu.
23	Jak uzyskana efektywność energetyczna przełoży się na wysokość umorzenia ? Jest na to jakiś wzór do wyliczenia ?	Odpowiednie wzory dot. oszczędności energii końcowej (jako jednego z elementów mającego wpływ na wysokość umorzenia) są zawarte w treści programu priorytetowego. Dofinansowanie stanowiące pomoc publiczną musi łącznie spełniać warunki finansowania określone w programie priorytetowym oraz warunki dotyczące pomocy publicznej.
24	W naborze na efektywność energetyczną dla dużych i średnich przedsiębiorstw możliwe jest ujęcie w kosztach kwalifikowalnych kosztów audytów energetycznych oraz studium wykonalności. Czy muszą być one poniesione zgodnie z zasadą konkurencyjności, ogłoszone w bazie konkurencyjności? W jaki sposób powinny być udokumentowane (czy konieczne jest zebranie np. 3 ofert lub inne udokumentowanie przeprowadzonej analizy rynku)?	Tak, zgodnie z Wytocznymi dot. kosztów kwalifikowanych, z zastrzeżeniem zapisów programu odnoszącego się do kategorii "przygotowanie przedsięwzięcia". Jednocześnie należy nadmienić, że Wytoczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 nie wskazują zasad ponoszenia wydatków, w tym procedur zawierania umów, przez ostatecznych odbiorców w ramach instrumentów finansowych. Z pkt 2 lit. d) w rozdziale 1 Wytocznym wynika, że nie mają zastosowania do wydatków ponoszonych przez ostatecznych odbiorców, z zastrzeżeniem podrozdziału 3.5 VAT i 3.9 instrumenty finansowe. Tym samym, w przypadku braku obowiązku stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, muszą być stosowane zasady, które zobowiązują zamawiającego do: a) przygotowania i przeprowadzenia postępowania w sposób przejrzysty (tzn. zamawiający zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o zamówieniu na ogólnodostępnej stronie internetowej), proporcjonalny, zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, b) udzielenia zamówienia w sposób zapewniający uzyskanie najlepszych efektów zamówienia w stosunku do poniesionych nakładów, c) zawarcia umowy w formie pisemnej (chyba, że dla danej czynności zastrzeżona jest inna szczególna forma), d) zapewnienia, aby czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonywały osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.
25	pyt 1. Jak ma się umowa powierzenia w stosunku do instalacji, która ma dopiero powstać. W jaki sposób np. spółka komunalna i gmina mają podpisać ze sobą umowę na instalację, której jeszcze nie ma i powstanie dopiero np w 2029 r. Czy nie rozważali Państwo np deklaracji ze strony spółki i gminy co do podpisania takiej umowy powierzenia, ponieważ w chwili gdy nie ma takiej instalacji fizycznie, podpisanie takiej umowy powierzenia jest obciążone wadą prawną i jest dość ryzykowne dla osób podpisujących taką umowę. pyt 2: Czy dopuszczają Państwo spółki komunalne, które działają tylko w systemie in house, czy też nie jest to obligatoryjnie wymagane.	1. Głównie nabór 1.20.5: W praktyce stosuje się rozwiązanie polegające na podpisaniu umowy z odroczoną skutecznością, tzn. dokument określa zasady zarządzania i odpowiedzialności po wybudowaniu instalacji, a zaczyna obowiązywać dopiero z chwilą jej oddania do użytkowania. Takie umowy są powszechnie stosowane w projektach infrastrukturalnych i nie rodzą ryzyka prawnego, o ile w treści jasno wskazany jest warunek wejścia w życie. Jednocześnie należy mieć na względzie, że deklaracja intencji nie zastępuje umowy, ponieważ nie zapewnia trwałości i pewności zarządzania majątkiem, czego wymaga proces oceny projektu. 2. Nabór 1.20.1: Tak, ale tylko jako średnie lub duże przedsiębiorstwo, w myśl Załącznika nr 1 do rozporządzenia 651/2014. Nabór 1.20.5: Tak.
26	Czy jeżeli Wnioskodawca rozpocznie realizację projektu po złożeniu wniosku ale przed przyznaniem finansowania. To następnie wypłacona pożyczka może służyć refinansowaniu poniesionych kosztów z racji faktu, że wszystkie koszty kwalifikowane są finansowane z pożyczki IFSF oraz Pożyczki NFOŚiGW	Takie koszty, po zawarciu umowy o dofinansowanie, będzie można zrefundować.
27	Czy zabezpieczenie jest skorelowane z ratingiem wnioskodawcy?	Pakiet zabezpieczeń ustalany jest indywidualnie na podstawie oceny ryzyka projektu i sytuacji wnioskodawcy.
28	Dzień dobry, wskazują Państwo, że w ramach naboru wsparcie finansowe dedykowane jest m.in. na instalację urządzeń OZE. Jest to jednak element dodatkowy i nie powinien dominować w projekcie (w zakresie rzeczowym i projekcji finansowej). W tym kontekście proszę o informację czy mowa jest wyłącznie o koszcie związanym z zakupem instalacji fotowoltaicznej wraz z montażem/infrastrukturą towarzyszącą, który musi stanowić poniżej 50% budżetu projektu? czy też do wskazanej pozycji należy dodać także koszty powiązane z OZE typu projekt budowlany i wykonawczy OZE, audyt efektywności energetycznej instalacji OZE czy nadzór nad budową OZE przez Kierownika budowy?	Współpracujące, fakultatywne instalacje OZE nie mogą stanowić większości projektu ani dominować w projekcji finansowej. Koszty dotyczą całkowitego kosztu komponentu OZE, a więc obejmują nie tylko zakup i montaż takiej instalacji, ale również koszty projektowe, audyty, nadzory oraz roboty budowlane bezpośrednio związane z instalacją OZE. Wszystkie te elementy sumują się do udziału procentowego OZE w budżecie projektu.
29	Czy wnioskodawca może samodzielnie ocenić konieczność sporządzania analizy ornitologicznej i chiropterologicznej?	Obowiązek sporządzenia ekspertyzy wynika z samego faktu prowadzenia termomodernizacji budynków. Wnioskodawca nie może samodzielnie decydować, że ekspertyza nie jest potrzebna - musi ją złożyć, jeśli projekt obejmuje jakiegokolwiek prace termomodernizacyjne.
30	Czy zgodnie z zapisem pkt 4.1.7 załącznika nr 3 „Zasady określania efektu ekologicznego i analizy ekonomicznej” wartości SPBT, NPV oraz IRR powinny być obliczane dla każdego wariantu modernizacji danej przegrody (np. dla różnych grubości materiału izolacyjnego), czy też wystarczające jest ich przedstawienie w podsumowaniu audytu wyłącznie dla wariantów wybranych jako optymalne?	Wskaźniki SPBT, NPV i IRR należy wykonać dla wariantów modernizacji, które zostały zakwalifikowane jako analizowane i porównywane w audycie. Nie ma obowiązku liczenia ich dla każdej rozważanej wstępnie kombinacji technicznej (np. wszystkich możliwych grubości izolacji).
31	Szanowni Państwo o której godzinie zostanie zakończony nabór wniosków w konkursie 1.1 Efektywność energetyczna?	O godz. 23:59.
32	Czy to wnioskodawca sam decyduje, czy pożyczka IF stanowi pomoc publiczną? Wcześniej p. Paweł wskazał, że tak a podczas prezentacji dotyczącej Pomocy publicznej padła informacja, że wnioskodawca może uzasadnić, że nie jest. Czy to oznacza, że jeżeli wykazemy że przyznana pomoc nie zakłóci konkurencji, to wówczas nie ma pomocy publicznej?	W zakresie naboru 1.20.1 (EE): Pożyczka IF wraz z umorzeniem zasadniczo stanowi pomoc publiczną. Formularz wniosku przewiduje wskazanie we wniosku, że wsparcie IF nie stanowi pomocy publicznej, przy czym brak pomocy wymaga wykazania przez wnioskodawcę, a poprawność prezentowanego stanowiska jest weryfikowana przez NFOŚiGW w ramach oceny pomocy publicznej. W zakresie naboru 1.20.5 (CHP): W naborze przyjęto, że pożyczka IF oraz dotacja IF zawsze stanowi pomoc publiczną. Formularz wniosku nie przewiduje możliwości wskazania innej kwalifikacji w zakresie pomocy publicznej.
33	Jaka jest minimalna i maksymalna wartość inwestycji dla jednego przedsiębiorstwa (w przypadku średniego przedsiębiorstwa i w przypadku dużego przedsiębiorstwa)?	Program nie przewiduje minimalnej ani maksymalnej wartości projektu dla średnich i dużych przedsiębiorstw.

34	1. co Państwo rozumiecie pod pojęciem "podmiotu kontrolującego" ? Takie pojęcie padło w kontekście obowiązku ujawnienia go w KRS. Czy to chodzi o spółkę dominującą ? 2. Czy jeżeli z wycień budżetu wyjdzie, że koszt 1 MW jest wyższy niż 1.500,00 zł, to czy automatycznie projekt jest odrzucany z dalszej analizy ?	1. W kontekście przekazanej podczas szkolenia informacji nt. ujawnienia podmiotu kontrolującego w KRS, pod pojęciem „podmiot kontrolujący” należy rozumieć podmiot sprawujący kontrolę nad spółką, czyli podmiot dominujący w rozumieniu przepisów o grupach kapitałowych. 2. Przekroczenie takiego poziomu nie skutkuje automatycznym odrzuceniem projektu. Wskaźnik ten służy jedynie jako punkt odniesienia przy ocenie adekwatności i racjonalności nakładów. W przypadku wartości wyższych, konieczne będzie stosowne uzasadnienie wynikające np. ze specyfiki technologii, uwarunkowań technicznych lub szczególnych wymagań inwestycji.
35	Pytania do naboru na EE 1. Warunki przyłączenia do sieci są załącznikiem obligatoryjnym o ile dotyczy, co w sytuacji gdy realizacja wymaga projektu wymaga pozyskania tych warunków, ale na moment składania wniosku Wnioskodawca jeszcze ich nie posiada? 2. Proszę wyjaśnienie co w praktyce oznacza zasada n+2. Czy to znaczy, że okres realizacji projektu nie może być dłuższy niż 2 lata? Czy projekt musi się rozpocząć w 2026 roku? 3. Czy w projekcie można kwalifikować wynagrodzenie kierownika projektu będącego pracownikiem wnioskodawcy? 4. Zgodnie z dokumentacją zakres projektu musi wynikać z audytu. Jak ten wymóg ma się do np. nadzoru inwestorskiego i kosztu promocji. Czy takie koszty również powinny wynikać z audytu? Jeśli tak, to w jaki sposób należy je ująć? 5. Proszę o informację, w jaki sposób Wnioskodawca ma zweryfikować, czy istnieją standardy UE dotyczące efektywności energetycznej, które staną się obowiązkowe w przyszłości? Gdzie odnaleźć dane dotyczące planowanych i obowiązujących standardów UE? 6. W jaki sposób udowodnić brak bardziej efektywnego scenariusza alternatywnego? Czy audyt wskazujący najlepsze rozwiązanie potwierdza ten warunek	1. Jeżeli projekt wymaga uzyskania warunków przyłączenia, ale wnioskodawca nie posiada ich jeszcze na moment złożenia wniosku, dokument należy ująć w harmonogramie pozyskiwania decyzji i pozwoleń. 2. Zasada N+2 oznacza, że harmonogram realizacji projektu nie może naruszać kwalifikowalności wydatków, zgodnie z zapisami art. 63 ust. 2 CPR, tj. mieścić się w okresie kwalifikowania wydatków, zgodnie z założeniami programu priorytetowego. Nie oznacza to ani obowiązku rozpoczęcia projektu w 2026 r., ani ograniczenia czasu realizacji inwestycji do 2 lat. 3. Nie ma wymogu, aby kierownik projektu był osobą zewnętrzną. Pracownicy wnioskodawcy są kwalifikowani na takich samych zasadach, jak inne pozycje wynagrodzeń personelu projektu, zgodnie z Wytycznymi dot. kosztów kwalifikowanych. 4. Wymóg zgodności zakresu projektu z audytem dotyczy zakresu rzeczowego modernizacji energetycznej, czyli konkretnych usprawnień technicznych podnoszących efektywność energetyczną. Wynika to z faktu, że audyt służy identyfikacji i uzasadnieniu działań modernizacyjnych, a nie opisowi kosztów towarzyszących realizacji projektu. Zatem nadzór i promocja są to koszty towarzyszące realizacji przedsięwzięcia, wynikające z zasad kwalifikowalności, a nie z audytu. 5. Do określenia mających zastosowanie standardów UE w zakresie ochrony środowiska, w tym w zakresie efektywności energetycznej, właściwy jest wnioskodawca, jako dysponujący pełną wiedzą w zakresie prowadzonej działalności, stosowanej technologii i związanych z tym obowiązków w obszarze prawnym na nim spoczywających. Standard ochrony środowiska UE, w tym dotyczący efektywności energetycznej, oznacza obowiązkowy standard unijny określający poziom, jaki indywidualne przedsiębiorstwo powinno osiągnąć w zakresie ochrony środowiska, jak również obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) i zagwarantowania, że poziomy emisji zanieczyszczeń nie przekroczy tych, jakie zostałyby osiągnięte w przypadku stosowania BAT. Jeżeli poziomy te wyrażono podając zakres, zastosowanie ma dolna granica warunkująca osiągnięcie BAT dla danego przedsiębiorstwa. (BAT - zgodnie z definicją w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych, to zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola oraz poziomy emisji powiązane z BAT określone w aktach wykonawczych do dyrektywy 2010/75/UE lub na podstawie innych obowiązujących dyrektyw). 6. Audyt ma obowiązek przeanalizować możliwe warianty usprawnień oraz wskazać rozwiązanie optymalne, uwzględniając zarówno efektywność energetyczną, jak i uzasadnienie techniczne oraz ekonomiczne. Takie podejście wynika z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wymagają analizy wariantowej i wyboru rozwiązań spełniających zdefiniowane kryteria ekonomiczne i energetyczne.